

ACC. N:R M. 15798:1-4.

Landskap: Skåne Upptecknare: Nils Ekstrand, Nealmö
Härad: Torna Berättare: " " " m.fl.
Socken: Lervik Berättarens yrke: f. d. polis konstapel
Uppteckningsår: 1963 Född år 1882 i Kumlatofte, Lervik m.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Födelsedag och namnsdag. s. 1-4.

26. 8. 19

29/1-63

Frägeliska borde
bif., men just nu
finns ej uppt. av
den.

Skriv endast på denna sida.

FÖDELSEDAG OCH NAMNSDAG.

1_2. I här ifrågavarande trakt fäste man inget som helst avseende till namnsdagar, varföre de aldrig firades under den tid jag hade vistades där på orten. Huruvida någon ändring härvidlag senare inträffat, känner jag ej till, men jag skulle knappast tro det. Angående födelsedagar så brukade man ej heller göra så stor affär av dessa i största allmänhet, även om undantag kunde finnas i enstaka fall. Inom den slutna familjen inträffade det väl, att man ägnade någon uppmärksamhet åt födelsedagsbarnet, och det är ju möjligt, att om det var någon mera bemärkt person inom församlingen som firade födelsedag, att denne blev uppvaktad och gratulerad av personer som stod honom nära, vilka givitvis då också blevo bjudna på förtäring av något slag, men några direkta festligheter i samband med födelsedagarna, kan man ej säga att det förekom, vad jag vet om eller hörde omtalas.

Enligt vad jag på senare tiden låtit mig berättas av folk från orten så hade man i slutet av fyrtiotalet och några år in på femtiotalet brukat ställa till med festligheter å Karups Bygdegård i Blentarps församling i samband med firandet av sådana födelsedagar då man nellade, som man säger, men dylika fester hade på de allra senaste åren blivit alltmera sällsynta.

HC 19

Anledningen härtill trodde min sagesman vara de stora kostnader som vare förknippade med dylika festengagemang.

Det är kanske till att gå vid sidan om ämnet för besvarandet av denna frågelista, men det vill dock synas mig som om det ej skulle vara helt emotiverat att i detta sammanhang redogöra för en företeelse i form av ett större gille, den tiden benämning på fest, som jag har minne av från min barndom. Detta gille hade ju ej med födelseu eller namnsdag att göra utan anordnats till firandet av guldbryllöp på en gård, Kumlatofta n:r 3, där ägaren till gården Hans Nilsson och hans hustru Margareta, född Kristoffersson, vilka hade varit gifta i femtio år, ställde till med ett gille som varade i tre dagar. Till första dagen hade inbjudits den närmaste slakten och dem som tillhörde festföremålsens s.k. gilleslag, varmed menas en slags sammanslutning av medlemmar som gästade varandra vid förekommande större festtillställningar såsom vid begravningmiddagar och bryllöphögtider. Till andra dagen hade övriga vänner och bekanta som ej tillhörde gilleslaget inbjudits. Tredje dagens gäster bestod av folk ur arbetareklassen som under årens lepp arbetat på gården som daglönare samt kommunens fattiga understödstagare. Själv hade jag äran att få vara med på både andra och tredje dagen. Jag var då åtta år gammal. Cirka ett halft år efteråt avled hustrun. medan mannen levde flera

år därefter och dog vid 96 års ålder.

Anledningen till att festdeltagarna fördelats på tre dagar var att tillskriva de lokala förhållandena som ej räckte för att kunna taga emot alla samtidigt.

6. Någon särskild sång som man brukade sjunga vid dylika tillfällen som t.ex. "Ja må han leva!" som man numera brukar taga upp som hyllningssång vid uppvaktningar av föremålet för födelsedagsfirandet, har jag inget minne av, att jag varit med om eller hört omtalas, att det förekom på den tiden, men det är ju därför ej helt uteslutet, att det kunde finnas även på den tiden.

7,8,9. Vad som efterfrågas i dessa punkter saknar fullständigt all kännedom om. Jag har aldrig vare sig sett eller hört omtalas att någonting i den vägen förekommit.

10. Det kan ju tänkas, att man vid dylika tillfällen avvek en aning från det vardagliga ifråga om dukningen av bordet till ära för den som var föremål för dagens betydelse, men relativt sett förflöte dessa dagar i allmänhet i likhet med andra dagar. Jag har i varje fall inget minne av, att jag sett eller varit med om, att man som regel gjort någon nämnvärd affär av födelsedagarna i allmänhet.

Att man gjort iordning någon särskild stol för festföremålet, har jag ej hört omtalas att det skulle ha förekommit.

11. Jag har ett svagt minne av, att jag vid något tillfälle sett textade och målade hyllningsadresser inramade och upphängda på någon vägg till minne av födelsedagar i likhet med dylika minnestavlor av avlidna familjemedlemmar, men vad man kallade dem, kan jag ej komma ihåg. Det troliga är väl, att de kallades minnestavlor. När man började använda dylika eller vem som tillverkade dem, har jag ingen aning om., men troligen var det väl någon konstnärsbegåvad person i trakten som anlätades till utförandet av sådana arbeten. Innehållet i texten kan jag ej med säkerhet yttra mig om, men jag vill minnas, att de upptoge vederbörandes namn och vissa data i hans liv som varit av betydelse.

12-15. Vad som efterfrågas i dessa punkter saknar jag kännedom om. Jag vet mig aldrig ha hört något omtalas som berört här omtämda företeelser.

Malmö i januari 1963

Högaktningsfullt

